

Vergelijking van de statistieken over een niet te klein aantal jaren stelt in staat conclusies van verder strekking te trekken.

Met name zou dit van gewicht kunnen zijn om na te gaan hoe de praktijk der nieuwe emeritaats-regelingen werkt.

Geven we nu echter het overzicht, dat ons over het jaar 1929 werd geboden.

Er zijn in 1929 uitgebracht 278 beroepen (vorig jaar: 396), waarvan 151 op predikanten en 127 op candidaten. (Vorig jaar resp. 210 en 186). Van de beroepen, waarvan op 31 Dec. de uitslag bekend was, zijn er 87 aangenomen. Wat den leeftijd der beroepen predikanten betreft, de jongste was 25, de oudste 59 jaar.

Een predikant uit N.A. (Hills) ontving 3 beroepen. Zijn leeftijd is mij niet bekend. Trek ik deze 3 van 151 af, dan zijn er van de 148 beroepen uitgebracht op een predikant van:

25 jaar:	1	30 jaar:	2	47 jaar:	2
26 "	1	37 "	1	49 "	3
27 "	8	38 "	1	51 "	4
28 "	7	39 "	1	52 "	1
29 "	18	40 "	4	53 "	1
30 "	19	41 "	5	54 "	1
31 "	14	42 "	2	56 "	1
32 "	8	43 "	1	57 "	1
33 "	13	44 "	5	58 "	1
34 "	10	45 "	1	59 "	2
35 "	7	46 "	2		

In hoever het verminderd getal beroepen in verband staat met den verminderden predikantennoed, valt niet met zekerheid hieruit af te leiden.

Maar het vermoeden, dat het ermee in verband staat, is alleszins gewettigd.

Ook blijkt hieruit, dat dit jaar predikanten tot in hun 60ste levensjaar beroepbaar werden geacht. Wij meenen dat dit wel eens anders is geweest.

Predikanten tusschen de 27 en 35 worden het meest begeerd.

Een bepaalde oorzaak, waarom zij, die tusschen de 35 en 40 stonden, minder in aanmerking kwamen dan die boven de 40 zal wel niet bestaan.

Eerst na de 51 jaar trad stabiele vermindering in.

Maar nog eens: de cijfers over één jaar leenen zich niet tot typeerende gevolgtrekkingen.

Evenwel blijven ze interessant.

HEPP.

„Het groote mysterie” door G. C. Hoogewerff.

Niet lang geleden nog schreef ik over een toen nieuw-verschenen boek van den heer G. C. Hoogewerff: „De Profetie”, dat op betrekkelijk korten termijn een voorganger had in „De Gave Gods”, het mooie verhaal over de pestepidemie, die in 1520 Amersfoort teisterde — en nu is er alweer

POPULAIR-WETEN — SCHAPPELIJKE SCHETSEN

Iets over den „masjaal” bij Christus: een illustratie.

II.

Wij besloten ons voorgaand artikel met de opmerking, dat de „masjaal” bij Christus een instrument is van het (schiftings)gericht.

Zoo vaak toch Christus in raadselen spreekt, dwingt Hij de menschen, door die raadselspreuk; Hij dwingt hen, voor den dag te komen gelijk zij zijn. De masjaal schift, zuivert, haalt uit de menschen water in hen zit.

Immers, de reactie op de masjaal-rede, is tweeledig.

Voor ieder, die ze aan te hooren krijgt, is zij zonder nadere uitlegging een raadsel. Maar nu is dit het verschil:

Iemand, wiens hart waarachtig hongert naar de waarheid, en die met den Prediker van het Oude Testament eerlijk snakt naar het licht, en ook in de diepte van zijn eenzaam wezen hoopt op het goddelijk Woord, dat alle zijne vragen kan beantwoorden en de ziel van den vrager te rusten leggen, — zóó iemand zal bij zichzelf zeggen: ik heb hier in mijn handen een slot, dat ik niet openwerken kan; het is een geheimsloot. Maar ik weet het: Christus heeft den sleutel. Ik zal zoo dadelijk naar Hem toegaan, en Hem vragen, wat Hij van mij wil; welke prediking Hij voor mij in den masjaal verborgen heeft. Dat is de gang van den discipel, die smeecken komt: „verklaar ons de gelijkenis.”

Maar anderen zijn er, die den tegenover gelegen kant uitgaan met hun verborgen gedachten. Zij ervaren óók, dat zij met Jezus' woorden niet klaar komen. En, daar zijn zij heimelijk blij mee; want zij willen eigenlijk niet met Hem gereed komen. Zij willen tenminste niet door Hem gereed komen met Zijn persoon en leer. En nu gebruiken zij het feit van Zijn raadselspreken

een jonger werk van dezen vruchtbaren schrijver: „Het groote mysterie”.

Veelheid van productie is wel eens een gevaar, omdat hij een te groote breedheid van het werk de diepte licht verloren gaat. Snelheid van tempo leidt dan tot oppervlakkigheid van inhoud. Maar bij iemand als de heer Hoogewerff behoeven we die dreiging geen oogenblik te vreezen. Zijn eigenaardige zin voor historie en het wel-overwogen van alles wat hij schrijft zijn de waarborgen, dat het bekende woord multa non multum van zijn werk niet geldt, en wie de bovengenoemde boeken kent, weet, dat ze ieder voor zich een eigen waarde hebben en allerminst oppervlakkig zijn. Veelzeggend is dus in de betrekkelijke veelheid van Hoogewerff's boeken een reden tot verheuging, en dat te meer, omdat er uit blijkt, dat de krachten van dezen auteur, die reeds tot hoogen leeftijd gekomen is, nog frisch zijn.

Reeds eerder merkte ik op, dat we in de boeken van den heer Hoogewerff een betekenend bezit hebben aan goede, verrijkende lectuur. Literaire kunst in den strikten zin bieden ze niet, maar ze bezitten wel uitnemende qualiteiten van taal en stijl, zijn zuiver van compositie en rijk aan inhoud en behooren aldus tot het beste van wat aan verhalende lectuur in dezen tijd geboden wordt. En dan verhalende stichtelijke lectuur. Want ze worden immer gedragen door de Christelijke levensovertuiging van den Auteur en doen over het historisch gebeuren, dat ze meestal teekenen, hooger licht stralen. De heer Hoogewerff kent de historie goed en elke periode, die hij als omgeving leekent rondom het gebeuren, waarvan hij vertelt, heeft hij grondig onderzocht, maar de feiten zijn hem meer dan feiten alleen, ze zijn hem daden Gods, blijken, dat Gods hand den loop der dingen bestiert en dat doet hij altijd duidelijk uitkomen ook. Daarom vooral zijn z'n boeken een bezit aan verrijkende lectuur, waarvoor we dankbaar zijn.

Het nieuwste verhaal, dat we in dit artikel willen behandelen, „Het Groote Mysterie” is van dit alles een voortreffelijke proeve. Zeker niet het mindere van de voorafgaande, is het een nieuw bewijs, dat de heer Hoogewerff tot veelheid van productie in staat is, zonder dat daaronder de waardij van die productie lijdt.

't Is een eigenaardig aantrekkelijke stof, die ons hier wordt geboden. 't Verhaal leidt n.l. terug naar den tijd van de eerste Christengemeenten in de dagen van Paulus' prediking. En hoofdfiguur is Onesimus, dien de Apostel in zijn brief aan Philemon noemt zijn zoon dien hij in zijn banden heeft geteeld.

De schrijver verwijst dan ook in een voorwoord naar de brieven aan de Colossenzen en aan Philemon als de hoofdbron van zijn verhaal en noemt exegetische studiën en historisch materiaal, waaruit hij zijn nadere gegevens heeft geput. Zoo brengt hij een wel-gefundeerd, maar vooral ook boeiend en zeer leerzaam verhaal.

Onesimus is de getrouwe en geliefde slaaf van Philemon en diens vrouw Appia, die in hun huis

als een argument voor de beëindiging van hun arbeid in het oplossings-zoeken. Zij keeren den masjaal tegen den Christus zelf, die hem gaf, want zij vinden het een heerlijk privilege, te kunnen zeggen: Hij sprak zoo onduidelijk, ik moest mij zelf wel onderwijzen. Ze vinden het een gansch vervroolijkende ontdekking, te kunnen zeggen: Hij gaf mij een raadsel, d.w.z. hij liet mij in een cirkel ronddraaien, in een doolhof, waar ik niet uitkwam; dus ben ik zonder eenige schuld mijnerzijds in mijn eigen vicieuze cirkel gebleven. Zij zijn zóó blij, dat het raadsel hun een zeker excuus geeft, dat zij vergeten, hoe Hij den draad in handen geven kan en wil, om uit den vicieuze gedachtencirkel uit te komen! Zij hebben een slot, en het is een geheimsloot, en wat Hem betreft, Hij gaf den sleutel nog niet af. En daarom nemen zij de vrijheid, op eigen manier aan 't vreemde slot te peuteren en te morrelen, teneinde alzoo vast te kunnen houden aan hun eigen wijsheid en aan hun eigen valsche wetenschap.

En let op, dan wordt er weer ergens een gebed gedicht: een „gebed van den onwetende”. Neen, ik noem den naam van Multatuli niet, want waar ter wereld wordt het „gebed van den onwetende” niet gedicht? Elke masjaal van Jezus haalt geboden uit de menschen: tollenaarsgebeden en verhoften geboden van „onwetenden,” maar die verschrikkelijk blij zijn, dat ze God kunnen verwijten, dat Hij Zijn zoon eens heeft verduisterd; juist toen hebben zij hun been gebroken over een steen des aanstoots!

O ja, indien deze menschen eerlijk waren tegenover den Christus, dan zouden zij Hem willen vragen: wat bedoelt Gij, verklaar U nader. Dit moet zelfs hij doen, die graag Jezus zou willen veroordeelen als den grooten ijdel-spreker in de wereld. Maar, als men Christus niet zelf Zijne eigen spreken toestaat te verklaren, dan gebruikt men het raadsel, dat Hij stelt, ten onrechte als een „argument” voor het blijven in den nacht der onwetendheid. Alle z.g. „gebeden van onwetenden”, ze klagen over den masjaal, maar zijn er

te Colosse de christenen in bijeenkomsten ontvangen. Onesimus maakt die uren van gebedsoefening en gemeenschap mee, maar voor zijn ziel kan hij geen rust vinden. Hij hoort het gepredikte, maar het heeft geen vat op hem, hoewel hij van de waarheid niet afkeerig is.

Zijn liefde voor Iras, de dochter van Meneb, een Phrygiër brengt hem een tijdlang verder van het goede spoor. Deze Meneb wil n.l. van een verbintenis van Onesimus met zijn dochter niets weten, omdat hij geen Phrygiër is. En dan, om dat in rechten te worden, laat Onesimus zich vinden voor den dienst van de godin Kybele en Attis, haar zoon. Hij kan ingewijd worden tot „myste” (gewijde), als hij een bedrag van 5 minen (ongeveer f 200) stort. Dit geld ontvreemdt hij aan zijn meester, en nu ontvangt hij de wijding onder zeer afmattende, geheimzinnige ceremoniën.

Maar als Meneb, die zijn diefstal vermoedt, hem nu nog met minachting blijft bejegenen, en de daad, die hij jegens zijn goeden meester heeft begaan, hem benaauwt, vooral ook als de dienst van Kybele zijn innerlijke onrust vergroot, besluit Onesimus naar Paulus te gaan, over en van wien hij veel heeft gehoord.

Na veel wederwaardigheden, die in hun boeiende beschrijving een belangwekkend element van het verhaal vormen, vindt hij den Apostel in Caesarea. En nu ontstaat al spoedig een nauw contact tusschen den gevangene en zijn jongen vriend, zoo, dat Onesimus' hart geheel opengaat voor het gebed door Paulus gepredikt wordt. En deze ziet straks in hem een voortreffelijk helper in den dienst des Evangelies, en zendt hem terug naar Colosse. Daar wordt hij, op Paulus schriftelijke voorspraak, weer door Philemon aangenomen en in zijn eere hersteld. En als Meneb door een aarbeving om het leven is gekomen staat ook aan zijn liefde voor Iras niets meer in den weg en samen met haar, die door Appia vriendelijk is ontvangen, wijdt hij zich aan den dienst, hem door Paulus bevolen. Hij wordt de voorganger van de gemeente te Colosse, straks, als de gemeente te Ephesus hulp en leiding behoeft, gaat hij daar heen om er vele jaren een gezegenden arbeid te verrichten en eindelijk reist hij naar Rome, waar Paulus door Nero is gedood, om tegenover den Caesar van Christus en zijn dienst te mogen getuigen.

Uit dit overzicht van den inhoud blijkt, dat dit boek de verhalende toelichting is van Paulus' woord aan Philemon, dat Onesimus zijn zoon is, dien hij in zijn banden heeft geteeld, en dat deze te voren onnutte nu zeer nut geworden is tot den dienst. En leest men de betreffende verzen nog eens over, dan zal men verschillende nadere gezegden van den Apostel in het licht van wat hier wordt verhaald beter verstaan.

Dat is nu het mooie en aantrekkelijke van dit boek. En dan vooral, omdat nergens een bij zulke stof dreigende fantasiezucht tot mooi-makerij voert, doch alle lijnen zich samentrekken op het eenige, groote punt, dat van deze geschiedenis het stra-

heimelijk hij mee; de dichters van die „gebeden” noteeren het in hun notitieboekje, dat hun straks te pas zal komen in het jongste gericht: laat God maar wachten.

Dus is het Gods wil-tot-crisis, tot schifting, die den masjaal in de wereld werpt. Het hart wordt er aan openbaar; vriendschap en vijandschap moeten zich nu nader verklaren.

* * *

En nu de rekening opgemaakt.

Wie zijt gij, menschenkind, wie zijt gij, dichters van geboden van onwetendheid, wie zijt gij, dat gij den masjaal in 't oordeel brengt tegen den Christus? Wie zijt gij, dat gij om den masjaal Christus' profetie durft loochenen? Mag 'die masjaal u het beven, het sidderen verleeren? Maar neen, — juist in Christus' mond is de masjaal een ding om voor te beven, een mysterie, waarin de openbaring niet bedekt wordt, alsof zij nimmer openbaar wou wezen, doch een mysterie, waarin de openbaring juist uitroept, dat zij heel duidelijk bekend geworden is. De masjaal loochent niet de klaarblijkelijkheid van Jezus' onderricht, doch onderstelt die juist, en dringt u terug naar het asyl, waar ge te haastig uitgelopen zijt: het asyl, waar de klare Profetie óók als de Gode Herder sprak met uw vermoeide ziel een woord te rechter tijd. Indien Christus alleen in raadselen sprak, dan ware Hij niet het brood uit den hemel; dan zou de hongerende ziel van den Prediker bij Hem geen verzadiging ontvangen. Maar nu Hij Zijn masjaal alleén dáár spreekt, waar Hij eerst in woord en in daad zichzelf duidelijk geopenbaard heeft, en immer bereid blijft, elken eerlijken vrager antwoord te geven, nu is deze masjaal een vreeselijk ding. Want Christus neemt u uit het volle licht van Zijn zoon, 'smiddags om twaalf uur, even mee in de donkere kamer, en vraagt dan: gij hebt nu gezien, dat het licht er is; wat wilt gij nu: licht of duisternis? In den masjaal wekt Christus honger, een bewust gevoel van onzekerheid. Ja, een bewust gevoel van onzekerheid. En daarom is

lend
lijk
„dat
aard
zoo
van
Zijn
De
dat
king
en i
is d
over
hem
vel
dan

En
haal
teller
Wan
figu
toeh
Apos
ven
kleur
Aute
artike
boek
sticht
aand
voorn
schies
jeugd
ook i
den l
Ik
en ge

U

U

Om
landse
werd
getrode
In h
kelaar
dere b
tijd, d
er reed
daarme
Raad b
In h
reidend
moge k

de mas
die var
van de
dreigt
zijn kw
masjaal
óók v
den ma
heid v
voor h
steden
ander z
te meer
opschri
bij nee
die twe
wel leer
Dus
schatti
verbo
masjaal
duidelijk
borgen
ten, dat
buiten b
met ras
als prof
en van
duurd, s
de binn
duurd r
demoner
ik niet
gaan,
wen, er
Hij zich
profetise
beroepen
is klaar
openba
thans
maakt h